

Eigengereid en vol vuur

*Verdiende biografie van
Van Heuven Goedhart*

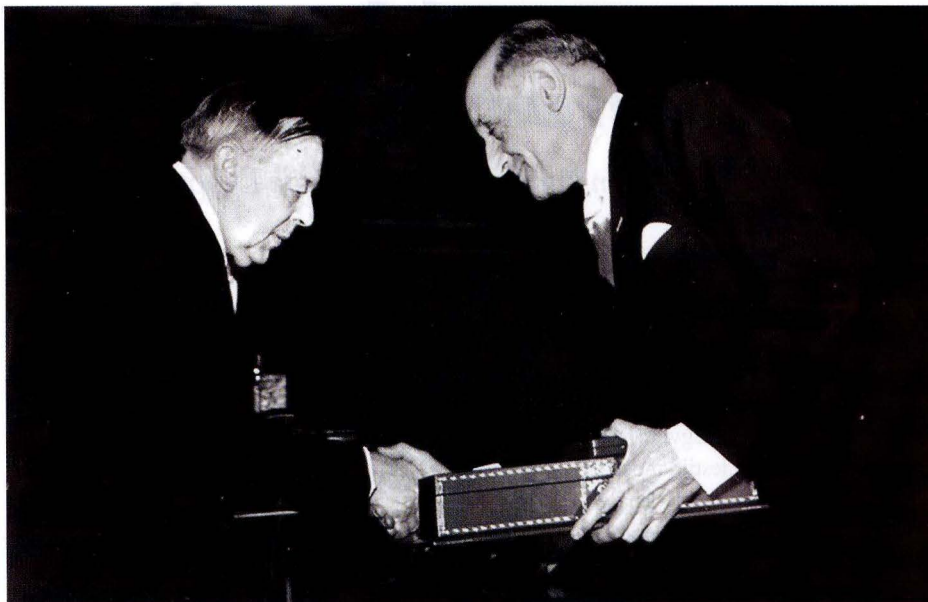

**Jeroen
Corduwener**
**Riemen om de
kin! Biografie
van mr. dr.
Gerrit Jan van
Heuven Goed-
hart**

605 p. Bert
Bakker, € 49,95

GERRIT JAN VAN Heuven Goedhart (1901-1956) was een imponerende man. Niet alleen stak hij met zijn 1,92 meter letterlijk uit boven zijn meeste tijdgenoten (die gemiddeld zeker vijftien centimeter korter waren), ook zijn scherpe intellect en ongeremde dadendrang maakten hem tot een opmerkelijke figuur, die voorbestemd leek om overal waar hij kwam een leidende rol te spelen.

Na zijn studie rechten ging Van Heuven Goedhart bij *De Telegraaf* werken, waar hij al op 29-jarige leeftijd hoofdredacteur werd. Omdat de enorme oplagegroei uit de voorafgaande jaren mede door de economische crisis stagneerde en Van Heuven Goedhart in de ogen van de autocratische *Telegraaf*-eigenaar 'Hak' Holdert al te kritisch schreef over de nationaal-socialistische machtsovername in Duitsland, werd hij in 1933 ontslagen.

Vervolgens werd hij hoofdredacteur van het dommelende en kwijnende *Utrechts Nieuwsblad*, dat hij een enorme impuls gaf en waarvan hij tevens een antinazistische spreekbuis wist te maken. Van Heuven Goedhart was actief in organisaties van Eenheid Door Democratie en het Comité van Waakzaamheid, en raakte betrokken bij de opvang van vluchtelingen uit Duitsland.

In mei 1940 werd hij door de eigenaren van zijn krant ontslagen, waarna hij al snel een rol in het verzet ging spelen. Van Heuven Goedhart

IMPONEREND
VAN HEUVEN
GOEDHART
ONTVANGT DE
NOBELPRIJS
VOOR DE
VREDE 1954
Foto ANP

werd eindredacteur van het illegale *Parool* en vertrok in 1944 als vertegenwoordiger van de illegaliteit naar Londen. Toen hij daar arriveerde, na een moeizame tocht waarbij hij in zijn eentje de Pyreneeën over was gestoken, werd hij al snel benoemd tot minister van Justitie.

In de slangenkuil die de Nederlandse regering in ballingschap was en waar koningin Wilhelmina en haar vertrouwelingen er tamelijk ondemocratische denkbeelden op na hielden, viel de als dappere 'Engelandvaarder' warm verwelkomde

Van Heuven Goedhart spoedig in ongenade. Nadat hij met enkele andere ministers naar het inmiddels bevrijde zuiden van Nederland was vertrokken, trok hij in de strijd met het Militair Gezag aan het kortste eind en werd hij ontslagen.

Na de oorlog werd Van Heuven Goedhart hoofdredacteur van *Het Parool*, om in 1950 benoemd te worden tot de eerste Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties. Dat werd toen gezien als een tijdelijke functie, bedoeld om een van de 'losse eindjes' van de Tweede Wereldoorlog op te ruimen, maar toen hij in 1956 aan een hersenbloeding overleed gaf Van Heuven Goedhart leiding aan een grote organisatie die zich vooral bezighield met de opvang van vluchtelingen uit communistische landen. Als leider van de UNHCR had hij in 1955 de Nobelprijs voor de vrede in ontvangst mogen nemen.

Uit deze zeer summiere samenvatting blijkt dat Van Heuven Goedhart zeker een biografie verdiende, en het valt dan ook zeker te prijzen dat Jeroen Corduener deze taak op zich genomen heeft. Hij schildert een gedetailleerd en overtuigend beeld van deze bijzonder gedreven, eigengereide, van zichzelf overtuigde en autoritaire man, die

BOEKEN

zich vol vuur verzetten tegen onrecht en onderdrukking. Sympathiek ga je Van Heuven Goedhart niet vinden, maar indruk maakt hij zeker.

Op wat slordigheden na – crematorium Westerveld bevindt zich niet in Amsterdam, Jacques de Kadt ging niet in 1945 als *Parool*-correspondent naar Indonesië, maar kwam net uit het jappenkamp, en Henri Wiessing was in 1946 al 32 jaar geen hoofdredacteur van *De Groene Amsterdammer* meer – is *Riemen op de kin!* een degelijk en informatief boek. Af en toe is het echter wel wat erg uitvoerig en ook herhaalt Corduwener zichzelf nogal eens.

Bovendien heeft zijn schrijfstijl iets tuttig – het feit dat zowel zijn held als hij journalist is ‘schept een band’; de eerste helft van de twintigste eeuw wordt omschreven als een ‘boeiende en enerverende tijd’ – en is deze niet vrij van clichés. Al met al heeft Corduwener echter een waardevol boek geschreven, en een terecht eerbetoon aan een groot Nederlander die inmiddels zo goed als vergeten was.

— ROB HARTMANS